

**Selectieadvies archeologische monumentenzorg
Gemeente Haaren**

**Biezenmortel, Biezenmortelsestraat 65
Gemeente Haaren (NB)**

**Een Archeologisch Bureauonderzoek (BO) en
Inventariserend Veldonderzoek (IVO),
verkennende fase**

Transect-rapport 2229

***Transect
(definitieve versie rapport)***

	Naam	Afdeling/bedrijf	Datum	Paraaf
Opsteller		senior archeoloog, gemeente 's-Hertogenbosch afdeling SO/Erfgoed	16-07-2020	
Controle		senior archeoloog, gemeente 's-Hertogenbosch afdeling SO/Erfgoed	16-07-2020	
Controle Gemeente Haaren	Ingmar van der Geest	medewerker RO gemeente Haaren	16-07-2020	

1 Inleiding

In opdracht van Van Dun Advies heeft Transect in mei/juni 2019 een archeologisch vooronderzoek uitgevoerd in een plangebied aan de Biezenmortelsestraat 65 in Biezenmortel. Aanleiding van het onderzoek is de geplande bouw van twee woningen met bijgebouwen in het kader van de *Ruimte voor Ruimte* regeling; het totaal te bebouwen oppervlak beslaat ca. 510 m². De nieuwe, Z. woning en bijgebouw worden gebouwd op een perceel waar momenteel een enkelbestemming 'wonen' aan is toegewezen; hiervoor is alleen een omgevingsvergunning nodig. Voor de realisatie van de woning in het N. deel is naast een omgevingsvergunning ook een bestemmingsplanwijziging nodig, daar dit perceel nu een agrarische bestemming heeft. Beide kavels hebben een oppervlakte van ca. 1.650 m². Het plangebied heeft een oppervlakte van ca. 3.300 m². Bij de voorgenomen werkzaamheden zal grondverzet plaatsvinden, waardoor de oorspronkelijke bodem en daarmee eventueel aanwezige archeologische resten in het gebied kunnen worden verstoord.

Volgens het vigerende bestemmingsplan geldt in het plangebied een dubbelbestemming 'waarde-archeologie 2'. Bij bouwwerken met een oppervlakte groter dan 100 m² en bij groundbewerkingen dieper dan 0,50 m -mv bestaat een archeologische onderzoeksplicht. Daarnaast dient voor de wijziging van het bestemmingsplan een archeologisch onderzoek plaats te vinden, omdat wordt aangenomen dat na de bestemmingsplanwijziging grondwerkzaamheden zullen plaatsvinden. Dit rapport voorziet in die onderzoeksplicht.

De gemeente Haaren is - als bevoegde overheid - nu gevraagd het rapport te beoordelen en een selectieadvies op te stellen. Het rapport is daartoe voorgelegd aan de afdeling SO/Erfgoed van de gemeente 's-Hertogenbosch.

1.1 Het plangebied

Het plangebied bevindt zich aan de kruising van de Biezenmortelsestraat en de Runsvoot in Biezenmortel. Kadastraal gezien behoort het plangebied tot een deel van percelen HRN02, sectie F, nr 674 en 676. De O. grens wordt door de Runsvoot gevormd, de Z. grens door de Biezenmortelsestraat en de overige grenzen door de begrenzingen van de voorgenomen werkzaamheden en aanliggende percelen. Ten tijde van het onderzoek was het plangebied in gebruik als weiland met enkele schuren. Voor de locatie en begrenzingen van het plangebied wordt verwezen naar het rapport van Transect (zie onder).

1.2 Aard van de bedreiging

Binnen het plangebied van 3.300 m² bestaat het voornemen om twee nieuwe woningen met bijgebouwen te realiseren. De woningen zullen een opp. van 185 m² beslaan, de bijgebouwen ieder een opp. van 70 m². Het totaal te bebouwen oppervlakte beslaan ca. 510 m². Ten tijde van dit onderzoek zijn de plannen nog in ontwikkeling en zijn geen gedetailleerde bouwplannen beschikbaar, waaruit eventuele bodemverstoringen kunnen worden afgeleid. Het is echter aan te nemen dat de toekomstige bouwwerkzaamheden de bodem en eventuele archeologische waarden verstoren.

2 Archeologisch onderzoek

Transect heeft daartoe in mei/juni 2019 onderzoek uitgevoerd; resultaten zijn vastgelegd in:

Lepage, H.A.S., en L.M.C. Jansen of Lorkeers, 2019: Biezenmortel, Biezenmortelsestraat 65 - Gemeente Haaren (NB) - Een Archeologisch Bureauonderzoek (BO) en Inventariserend Veldonderzoek (IVO), verkennende fase - Transect-rapport 2229 - versie definitief - 25 maart 2020.

Eerder was de conceptversie (6 juni 2019) van dit rapport beoordeeld; daarbij waren enkele op- en aanmerkingen geplaatst die in deze laatste versie in voldoende mate zijn verwerkt, zie 3 *Beoordeling*.

Dit rapport dient als *bijlage 3* bij Bestemmingsplan 'Biezenmortelsestraat 65A - Biezenmortel', gemeente Haaren - NL.IMRO. 0788.BP19BGBiezenmor65A-CO01 - concept, 19 september 2019; opgesteld door T. van Hooijdonk. Het conceptontwerp bestemmingsplan door Van Dun wordt in een ander document beoordeeld, zie daartoe ook 3 *Beoordeling, onderaan; N.B.*

2.1 Onderzoeksmethode

Dit archeologisch onderzoek is uitgevoerd conform de richtlijnen van de BRL SIKB 4000, KNA 4.1. Het vooronderzoek bestaat uit een gecombineerd onderzoek, te weten een bureauonderzoek en een inventariserend veldonderzoek, verkennende fase. Doel van het bureauonderzoek is het specificeren van de archeologische verwachting. Aan de hand van beschikbare informatie over de archeologie, cultuurhistorie, geomorfologie, bodemkunde en grondgebruik binnen en rondom het

plangebied, wordt de kans bepaald dat binnen het plangebied archeologische resten liggen. Doel van het inventariserend veldonderzoek is het toetsen en waar mogelijk bijstellen van de gespecificeerde verwachting, door het verzamelen van informatie over de feitelijke bodemopbouw, bodemreliëf en bodemintactheid in het plangebied. Zo ontstaat inzicht in de landschapsvormende processen en landschappelijke eenheden uit het verleden. Op basis hiervan kan een oordeel worden gegeven over waar, wanneer en in hoeverre het gebied in het verleden geschikt was voor de mens. Het inventariserend veldonderzoek is (op 4 juni 2019) uitgevoerd in de vorm van een booronderzoek; in totaal zijn in het plangebied vijf boringen gezet. De boringen zijn handmatig gezet met behulp van een Edelman-boor (diam. 7 cm) tot in de top van de pleistocene afzettingen. De boringen hebben een max. diepte van 100 cm -mv. De boringen zijn beschreven volgens NEN5104 en de Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode (ASB 5.2).

2.2 Conclusie onderzoek (verkort)

Uit het bureauonderzoek volgt een *middelhoge* verwachting opgesteld voor de periode Laat-Paleolithicum - Vroege Middeleeuwen. Dit is gebaseerd op de landschappelijke ligging op de overgang van een hoger gelegen dekzandrug in het Z. naar een laag gelegen beekdal ten N. van het plangebied. Daarnaast is er sprake van een *hoge* verwachting op aantreffen van resten uit de periode Late Middeleeuwen - Nieuwe Tijd. Dit is gerelateerd aan de ligging in het historische bebouwingslint langs de Biezenmortelsestraat en de Runsvoord. Hoewel er geen directe aanwijzingen zijn voor de aanwezigheid van historische bebouwing in het plangebied zelf, kan dit niet worden uitgesloten.

Uit het booronderzoek blijkt dat het in het plangebied dekzand aanwezig is. Het plangebied bevindt zich aan de rand van een dekzandrug die in het N. overgaat (?) in een dekzandvlakte. Vanwege roestvlekken hoog in het bodemprofiel blijkt dat in het plangebied doorgaans sprake is geweest van natte omstandigheden. De top van het bodemprofiel is tot 60 á 75 cm -mv verstoord, getuige de vlekkerigheid van dit pakket en de inclusie van modern bouwpuin. Hierdoor is een eventueel aanwezig archeologisch relevant niveau niet meer intact. Op basis van deze verstoring kan de verwachting zoals opgesteld in het bureauonderzoek *naar beneden* worden bijgesteld.

2.3 Advies Transect

Naar aanleiding van het booronderzoek is er sprake van een *lage* verwachting op aantreffen van intacte archeologische waarden. In het kader van de beoogde bestemmingsplanwijziging in het N. van het plangebied wordt geadviseerd geen nieuwe dubbelbestemming archeologie op te nemen. Daarmee kunnen eventuele toekomstige ingrepen in het plangebied plaatsvinden (?) zonder noodzaak tot verder onderzoek. Ook de voorgenomen ingrepen waarvoor een omgevingsvergunning noodzakelijk is, kunnen door de *lage* verwachting op het aantreffen van archeologische waarden eveneens plaatsvinden zonder aanvullend archeologisch onderzoek. Mochten er tijdens de werkzaamheden onverhoopt toch archeologische waarden worden aangetroffen, dan wijzen wij de initiatiefnemer en de uitvoerder van de werkzaamheden op de wettelijke plicht dergelijke zaken direct te melden bij het bevoegd gezag, de gemeente Haaren (Erfgoedwet 2016, artikel 5.10).

3 Beoordeling rapportage namens/door de Gemeente Haaren

Het rapport is uitgevoerd volgens de geldende wet- en regelgeving en bevat voldoende informatie om tot een selectieadvies en -besluit te komen.

3.1 Selectieadvies Gemeente Haaren

Uitgaande van het bovenstaande, kan de gemeente Haaren instemmen met de inhoud en strekking van het rapport van Transect en met het advies om binnen de lopende AMZ-cyclus geen verder archeologisch onderzoek noodzakelijk te stellen. Het advies om binnen de AMZ-cyclus geen vervolgonderzoek uit te laten voeren - vanwege een vastgestelde *lage* verwachting van het plangebied - geldt niet (automatisch) voor aangrenzende delen.

Ook neemt de gemeente het advies van Transect over aangaande het mogelijk alsnog kunnen voorkomen van zogenaamde 'toevalsvondsten' en de wettelijke gezien juiste omgang daarmee: *Mochten er tijdens werkzaamheden onverhoopt toch archeologische waarden worden aangetroffen, dan wijzen wij de initiatiefnemer en de uitvoerder van de werkzaamheden op de wettelijke plicht dergelijke zaken direct te melden bij de bevoegde overheid, de gemeente Haaren conform de Erfgoedwet, artikel 5.10.*

Het rapport is bij dezen definitief goedgekeurd en zal procedureel worden vastgesteld.